

فرا تحلیل رابطه هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان در ایران

اسکندر فتحی آذر^۱، مینا حسین زاده^۲، فرناز رحمانی^۲

^۱ استاد، گروه روانشناسی و علوم تربیتی، ^۲ دانشجوی دکتری پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران.

مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی دوره اول شماره دوم پاییز و زمستان ۹۳ صفحات ۸-۱.

چکیده

مقدمه و هدف: توجه به عواملی که در پیشرفت تحصیلی دانشجویان مؤثرند، اهمیت ویژه‌ای دارد. یکی از این عوامل که در برخی تحقیقات به آن اشاره شده، هوش هیجانی است که عبارت است از مجموعه‌ای از دانش‌ها و توانایی‌های هیجانی و اجتماعی که قابلیت کلی ما را در پاسخ به نیازهای محیطی به طور مؤثری تحت تأثیر قرار می‌دهد. این مطالعه با هدف تعیین ارتباط بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه‌های ایران انجام گردید.

روش‌ها: مطالعه‌ی حاضر به روش مرور سیستماتیک و فرا تحلیل انجام گردید. بانک‌های اطلاعاتی Magiran, SID, Scopus, Irandoc, Pubmed, Medlib و نیز تمامی مجلات علوم پزشکی و روانشناسی در کشور با کلیدواژه‌های "هوش هیجانی"، "پیشرفت تحصیلی" و "دانشجویان" به تنهایی و با استفاده از عملگرهای AND و OR مورد جستجو قرار گرفتند. در پایان جستجو پس از کنار گذاشتن مقالات تکراری، ۳۶ مقاله بررسی شد که ۱۷ مقاله غیرمرتبط بوده و با توجه به هدف مطالعه در نهایت ۱۹ مقاله وارد مطالعه شدند. برای تحلیل نتایج از روش ترکیبی فیشر استفاده گردید.

یافته‌ها: مطابق روش فیشر مجموع لگاریتم نپرین برای Pvalue‌های مطالعات تعیین گردید که برابر با ۱۴۷/۰۳ بود. با مراجعه به جدول مجذور کای و قرار دادن کای دو محاسبه شده در درجه آزادی ۲۸ (n=۱۹)، مشاهده شد که میزان کای دو محاسبه شده در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۱ معنی‌دار هست که نشان‌دهنده وجود رابطه معنی‌دار بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان ایرانی هست.

نتیجه‌گیری: یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معنی‌دار وجود دارد. با توجه به اینکه بخشی از هوش هیجانی قابل یادگیری است، لذا پیشنهاد می‌شود، در محیط‌های دانشگاهی در کنار توجه به هوش و استعدادها شناختی، با گنجاندن مفهوم هوش هیجانی در برنامه‌ی آموزشی دانشجویان در قالب جلسات آموزشی مهارت‌های اجتماعی و مهارت‌های زندگی به آنان کمک نمود تا بهتر با فشارهای تحصیلی و اجتماعی مقابله کنند و کمتر دچار افت تحصیلی گردند.

کلیدواژه‌ها: هوش هیجانی، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان، فرا تحلیل.

نویسنده مسئول:

مینا حسین زاده

دانشگاه علوم پزشکی تبریز

تبریز - ایران

پست الکترونیکی:

m.hosseinzadeh63@gmail.com

نوع مقاله: مروری

دریافت مقاله: ۹۲/۶/۲۸ اصلاح نهایی: ۹۳/۲/۲ پذیرش مقاله: ۹۳/۲/۵

ارجاع: فتحی آذر اسکندر، حسین زاده مینا، رحمانی فرناز. فرا تحلیل رابطه هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان در ایران. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی ۱۳۹۳؛ ۱(۲): ۸-۱.

مقدمه:

معما شکل و کاغذ - مدادی به سطح جامعه و روابط بین فردی انتقال یافت، مفاهیمی چون هوش اجتماعی (Social Intelligence)، هوش بین فردی (Interpersonal Intelligence) و هوش هیجانی (Emotional Intelligence) اذهان پژوهشگران را به خود مشغول کرده است. هوش بر اساس تعریف سنتی خود مدتها به عنوان

هوش به عنوان یکی از وجوه قابل توجه در سازش یافتگی افراد با محیط و از عوامل مهم تفاوت‌های فردی به شمار می‌رود. برخی صاحب نظران، هوش را به عنوان ماهیتی واحد و برخی آن را واجد مؤلفه‌ها و مقوله‌های بی شماری می‌دانند (۱). از زمانی که مفهوم هوش از مطالعات آزمایشگاهی و آزمون‌های

کنترل تکانه‌ها در خویشتن ۴- توانایی انطباق با تغییرات و حل مسایل اجتماعی و فردی.

شواهد بسیاری ثابت می‌کند، افرادی که مهارت هیجانی دارند، یعنی کسانی که احساساتشان را به خوبی می‌شناسند و هدایت می‌کنند و احساسات دیگران را نیز درک و به طرز اثربخشی با آن برخورد می‌کنند، در هر حیطه‌ای از زندگی ممتازند، خواه در روابط عاطفی باشد یا در فهم قواعد ناگفته‌ای که در خط مشی سازمان به پیشرفت می‌انجامد.

این افراد در زندگی خویش خرسند و کارآمدند و عادات فکری در اختیاردارند که موجب می‌گردند آن‌ها افرادی مولد و کارآمد باشند. طبق نظر برخی پژوهشگران عوامل تعیین‌کننده در پیشرفت تحصیلی عبارت‌اند از: هوش، محیط خانواده، سطح سواد والدین، ارتباط بین الگوه‌ها، انگیزش، مفهوم خود و سازش روانی (۸). بررسی رابطه بین هوش هیجانی و موفقیت تحصیلی حیطه‌ای پر چالش است و پژوهش‌های شکل‌گرفته در این موضوع اغلب واجد یافته‌های متناقض‌اند. مطالعات ثمری و پهماسی (۱)، ایزدی یزدان آبادی و همکاران (۹)، بخشی سورشجانی (۸) و زهراکار (۱۰) نشان‌دهنده رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی است. نتایج پژوهش چینی‌پرداز و همکاران (۱۱)، تمنای‌فر و همکاران (۶)، کشاورزی ارشدی (۱۲) و حدادی کوهسار و همکاران (۱۳) نشان دادند که بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود ندارد.

با توجه به متفاوت بودن نتایج مطالعات انجام‌گرفته درباره رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی و فقدان مطالعه‌ای در این زمینه به شیوه متآنالیز، این مطالعه با هدف تعیین ارتباط هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی به روش مرور سیستماتیک و متآنالیز انجام گردید.

روش‌ها:

مطالعه حاضر از نوع مرور سیستماتیک و متآنالیز هست که در چندین مرحله انجام گرفته است. مراحل شامل تعیین دقیق مسئله مورد مطالعه و سؤال پژوهش، انتخاب اولیه مقالات در قالب یک بررسی ساختار یافته، بررسی اعتبار علمی مقالات، استخراج اطلاعات و تحلیل آماری و ارائه آن و تفسیر و بحث نتایج هست (۱۴).

مسئله مورد پژوهش در این مطالعه، رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در ایران هست.

اصلی‌ترین عامل موفقیت و پیشرفت تحصیلی در نظر گرفته می‌شد، اما امروزه با تغییر در دیدگاه‌های نظری در خصوص عوامل تشکیل‌دهنده هوش، نمی‌توان آن را پیش‌بینی موفقی برای پیشرفت تحصیلی محسوب نمود (۲).

Gardner (۳) نیز معتقد است یک نوع واحد و یکپارچه هوش نیست که موفقیت در زندگی را تضمین می‌کند، بلکه طیف گسترده‌ای از هوش وجود دارد که سبب موفقیت فرد در حیطه‌های مختلف می‌شود. بنابراین دانستن اینکه شخص فارغ‌التحصیل ممتازی است، تنها به این معنی است که او در جنبه‌هایی که با نمره سنجیده می‌شود، بسیار موفق بوده است، اما درباره اینکه او به فراز و نشیب‌های زندگی چه واکنشی نشان می‌دهد، چیزی به ما نمی‌گوید.

در نظام آموزشی ما نیز این مشکل وجود دارد که صرفاً بر توانایی تحصیلی تأکید می‌شود و هوش هیجانی یعنی مجموعه‌ای از صفاتی که بی‌اندازه در سرنوشت افراد اهمیت دارند، نادیده انگاشته می‌شود چرا که توانمندی‌ها و شایستگی‌های اجتماعی و هیجانی از عوامل تعیین‌کننده و تأثیرگذار بر موفقیت تحصیلی محسوب می‌شوند. پیشرفت تحصیلی به توانایی آموخته‌شده یا اکتسابی فرد در موضوعات آموزشی اطلاق می‌شود که از طریق آزمون‌های فراگیری استاندارد شده یا آزمون‌های معلم ساخته اندازه‌گیری‌ای شود (۴).

به طور کلی این اصطلاح به معنای یادگیری آموزشی فرد است، به طوری که بتوان آن‌ها را در مقوله کلی عوامل مربوط به تفاوت‌های فردی و عوامل مربوط به مدرسه و نظام آموزش و پرورش مورد مطالعه قرارداد (۵).

بنابراین توجه به عواملی که به پیشرفت تحصیلی منجر و مانع از افت آن می‌شود، اهمیت ویژه‌ای دارد. یکی از عواملی که در برخی تحقیقات به آن اشاره شده، هوش هیجانی است که مفهوم جدیدی در زمینه فهم ارتباط میان تفکر و هیجان به شمار می‌رود (۶).

طبق تعریف Golman (۷)، هوش هیجانی عبارت است از مجموعه‌ای از دانش‌ها و توانایی‌های هیجانی و اجتماعی که قابلیت کلی ما را در پاسخ به نیازهای محیطی به طور مؤثری تحت تأثیر قرار می‌دهد. این مجموعه شامل موارد زیر است:

- ۱- توانایی آگاه بودن از خود، درک و فهم خود و قدرت بیان احساسات،
- ۲- توانایی آگاه بودن از دیگران، درک و فهم دیگران و قدرت بیان آن،
- ۳- توانایی رویارویی با هیجان‌های شدید و

مطالعه، روش نمونه‌گیری، تعداد نمونه، محل انجام تحقیق و یافته‌های هر مطالعه شامل (آماره آزمون مورد استفاده و Pvalue) طراحی شده و استخراج اطلاعات از مقالات بر اساس آن صورت گرفت.

برای تحلیل نتایج از روش تحلیل آزمون‌ها استفاده شد. با توجه به اینکه سطح معناداری مطالعات وارد شده به فراتحلیل حاضر مشخص بود و پس از مشورت با متخصص آمار، از آزمون ترکیبی فیشر استفاده شد. فیشر در سال ۱۹۳۲ اولین کسی بود که ابزاری برای دگرگونی و ترکیب مقدار Pvalue ابداع نمود. این روش که به حاصل جمع لگاریتم‌ها نیز معروف است، لگاریتم طبیعی [P]های یک طرفه در هر مطالعه را می‌گیرند و مجموع آن‌ها را در ۲- ضرب می‌کنند. نتیجه دارای توزیع کای دو با درجه آزادی 2N است و N در آن تعداد مطالعات به شمار می‌رود (۱۴). سپس مقدار کای دو محاسبه شده با مقدار کای دو استخراج شده از جدول مجذور کای مقایسه می‌شود.

یافته‌ها:

مشخصات کلی پژوهش‌های مورد استفاده در فراتحلیل حاضر در جدول ۱ آورده شده است.

در جدول ۲، سطح معناداری هر یک از مطالعات آورده شده و میزان کای دو بر اساس آن محاسبه شده است.

همان طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، میزان کای دو محاسبه شده برای مطالعات برابر با $۱۴۷/۰۳$ هست. با مراجعه به جدول مجذور کای و قرار دادن کای دو محاسبه شده در درجه آزادی ۳۸ ($n=۱۹$)،

مشاهده می‌شود که میزان کای دو محاسبه شده در سطح معناداری کمتر از $۰/۰۱$ معنی‌دار هست. پس یافته‌های فراتحلیل حاضر حاکی از وجود رابطه معنی‌دار بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان ایرانی هست.

جمعیت مورد مطالعه شامل تمام مطالعاتی بود که به بررسی رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در ایران پرداخته بودند. برای یافتن مطالعات انجام شده در کشور، بانک‌های اطلاعاتی Medlib, Magiran, SID, Pubmed Scopus, Irandoc و نیز تمامی مجلات حوزه‌ی علوم پزشکی و روانشناسی در کشور جستجو شدند. برای جستجوی مجلات از فهرست موجود در نمایه SID استفاده شد و تمام مجلات حوزه علوم پزشکی و روانشناسی با استفاده از کلیدواژه‌های "هوش هیجانی"، "پیشرفت تحصیلی" و "دانشجویان" به تنهایی و با استفاده از عملگرهای AND و OR مورد جستجو قرار گرفتند. برای جستجوی مطالعات انجام گرفته در داخل کشور که در مجلات خارجی چاپ شده بودند، بانک‌های اطلاعاتی Pubmed, Scopus و google scholar با استفاده از کلیدواژه‌های "Emotional Intelligence" و "academic achievement" و "university students" که در Mesh استاندارد شده بودند، به تنهایی و با به کار بردن عملگرهای AND و OR جستجو شدند. بازه زمانی برای جستجوی مقالات ۱۵ سال اخیر در نظر گرفته شد. به منظور افزایش پایایی نتایج، جستجو توسط دو پژوهشگر به طور مستقل صورت گرفت. پس از اتمام جستجو لیستی از چکیده مقالات تهیه شد و بعد از کنار گذاشتن مقالات تکراری تعداد ۳۶ مقاله بررسی شد که تعداد ۱۷ مقاله غیرمرتبط تشخیص داده شده و کنار گذاشته شد و در نهایت تعداد ۱۹ مقاله وارد مطالعه شدند. متن کامل مقالات باقیمانده با استفاده از معیار STROBE از نظر کیفیت و متدولوژی بررسی شدند. جنبه‌های متنوع متدولوژی تحقیق شامل روش‌های نمونه‌گیری، ابزار اندازه‌گیری متغیرها، روش‌های تجزیه و تحلیل آماری و اهداف مطالعه با استفاده از این معیار مورد ارزیابی قرار گرفتند. پس از بررسی کیفیت مقالات، چک لیستی شامل سال انجام مطالعه، نوع

جدول ۱- داده‌های مطالعات مختلف در مورد ارتباط هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی

مطالعه	روش نمونه‌گیری	حجم نمونه	پرسشنامه مورد استفاده	سال انجام مطالعه	جنسیت
۱	تصادفی - سهمیه‌ای	۱۸۰ نفر	بار آن	۱۳۹۱	دختر و پسر
۲	خوشه‌ای	۲۰۷ نفر	بار آن	۱۳۸۸	دختر و پسر
۳	دسترسی آسان	۱۰۰ نفر	بار آن	۱۳۸۷	دختر و پسر
۴	تصادفی ساده	۴۰۰ نفر	بار آن	۱۳۸۹	دختر و پسر
۵	تصادفی خوشه‌ای	۳۴۷ نفر	شاتاه	۱۳۸۹	نکر نشده
۶	طبقه‌ای - سهمیه‌ای	۲۵۰ نفر	شرینگ	۱۳۹۰	پسر
۷	سرشماری	۱۰۷ نفر	بار آن	۱۳۸۹	دختر و پسر
۸	---	۷۰ نفر	بار آن	۱۳۸۸	دختر و پسر
۹	تصادفی طبقه‌ای	۲۰۰ نفر	شرینگ	---	نکر نشده
۱۰	تصادفی ساده	۱۲۷ نفر	بار آن	۱۳۹۰	دختر و پسر
۱۱	طبقه‌ای	۲۰۰ نفر	بار آن	۱۳۸۷	دختر و پسر
۱۲	نمونه‌گیری طبقه‌ای	۲۳۹ نفر	بار آن	۱۳۸۹	دختر و پسر
۱۳	خوشه‌ای	۴۰۰ نفر	گریوز	۱۳۸۶	دختر و پسر
۱۴	تصادفی ساده	۴۵۰ نفر	بار آن	۱۳۸۷	دختر و پسر
۱۵	---	۳۲۲ نفر	بار آن	۱۳۸۸	نکر نشده
۱۶	سرشماری	۱۱۲ نفر	بار آن	۱۳۸۶	دختر و پسر
۱۷	در دسترس	۳۵۰ نفر	بار آن	۱۳۸۳	دختر و پسر
۱۸	تصادفی طبقه‌ای	۳۰۰ نفر	شرینگ	۱۳۸۴	دختر و پسر
۱۹	تصادفی	۳۹۴ نفر	شرینگ	---	دختر و پسر

جدول ۲- سطح معنی‌داری هر یک از مطالعات و χ^2 دو محاسبه‌شده بر اساس پژوهش‌های واردشده در فراتحلیل

مطالعه	سطح معنی‌داری	$210g^p$	χ^2
۱	۰/۴۹	۱/۴۲	$\chi^2=147/03$
۲	۰/۰۱	۹/۲۱	$N=19$
۳	۰/۰۲	۷/۸۲	$DF=28$
۴	۰/۰۶	۵/۶۳	
۵	۰/۰۰۱	۱۳/۸۱	
۶	۰/۰۰۱	۱۳/۸۱	
۷	۰/۰۰۱	۱۳/۸۱	
۸	>۰/۰۵	۵/۹۹	
۹	<۰/۰۱	۹/۲۱	
۱۰	<۰/۰۵	۵/۹۹	
۱۱	<۰/۰۱	۹/۲۱	
۱۲	۰/۰۴	۶/۴۳	
۱۳	۰/۱	۴/۶۰	
۱۴	>۰/۰۵	۵/۹۹	
۱۵	۰/۰۳۹	۶/۴۸	
۱۶	۰/۰۴	۶/۴۳	
۱۷	<۰/۰۵	۵/۹۹	
۱۸	>۰/۰۵	۵/۹۹	
۱۹	۰/۰۱	۹/۲۱	

بحث و نتیجه‌گیری:

وجود مطالعات متعدد و پراکنده در دانشگاه‌های مختلف کشور و به دست آمدن نتایج ناهمخوان، منجر به انجام این پژوهش برای اولین بار در ایران شد.

این مطالعه با هدف بررسی ارتباط هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان در ایران به روش مرور سیستماتیک و متاآنالیز انجام شد. فراتحلیل با یکپارچه کردن نتایج حاصل از پژوهش‌های مختلف که روی نمونه‌های متعددی اجرا شده‌اند، دیدگاه جامع‌تری از ارائه متغیرهای مختلف به دست می‌دهد. در واقع با در کنار هم قرار دادن نتایج حاصل از انجام یک پژوهش روی نمونه‌ای از یک جامعه، افراد مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرند. در واقع فراتحلیل به پژوهشگر این امکان را می‌دهد که در مقایسه با انجام پژوهش با یک روش، به شناختی بیشتر از پدیده‌ها برسد زیرا با ترکیب مطالعات انجام‌شده، نتیجه‌گیری کلی حاصل می‌شود (۱۴).

این فراتحلیل با ترکیب سطح معنی‌داری ۱۹ پژوهش بر روی ۴۷۵۵ نفر شرکت‌کننده، رابطه مثبت و معنی‌داری را بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان نشان داد. یافته‌های این فراتحلیل تأییدی بر برخی از پژوهش‌های قبلی از جمله پژوهش‌های یگانه و همکاران (۱۵)، صالحی و همکاران (۱۶)، شریفی و همکاران (۱۷)، ایزدی یزدان‌آبادی و همکاران (۹)، حسن طهرانی و همکاران (۴)، کشاورزی ارشدی (۱۲)، رهنما و عبدالمالکی (۱۸)، دانش و همکاران (۱۹) و طالب‌زاده و علی‌نوروزی (۲۰) است. ولی با پژوهش‌های ادیب حاج باقری و

لطفی (۲۱)، تمنای‌فر و همکاران (۶)، چینی‌پرداز و همکاران (۱۱)، حدادی کوهسار و همکاران (۱۳) ناهمخوان است.

بخشی از هوش هیجانی یک ظرفیت غریزی است ولی بخشی دیگر از طریق تجارب انسانی کسب می‌شود که این بخش را می‌توان با تلاش و کوشش و تمرین و تجربه به وسیله روان‌درمانی، تفکر، افزایش آگاهی، مشاوره و مربی‌گری ارتقا بخشید (۲۲).

یکی از محدودیت‌های پژوهش حاضر، نبود مطالعات پژوهشی با شیوه فراتحلیل در این حوزه در داخل و خارج از کشور جهت مقایسه یافته‌های پژوهش حاضر بود. محدودیت دیگر پژوهش مربوط به تعمیم‌پذیری یافته‌های پژوهش هست، با توجه به اینکه در این فراتحلیل فقط مطالعاتی که در داخل کشور بر روی دانشجویان انجام‌گرفته بودند؛ وارد شدند، لذا یافته‌ها فقط به همین گروه قابل تعمیم هست.

آموزش مهارت‌های مربوط به هوش هیجانی می‌تواند هم در درازمدت و هم در کوتاه مدت باعث افزایش موفقیت تحصیلی افراد شود.

لذا پیشنهاد می‌شود در محیط‌های دانشگاهی در کنار توجه به هوش و استعداد‌های شناختی، با گنجانیدن مفهوم هوش هیجانی در برنامه آموزشی دانشجویان در قالب جلسات آموزشی مهارت‌های اجتماعی و مهارت‌های زندگی در خصوص ارتقای سطح رشد هیجانی، اجتماعی فراگیران اقدامات عملی انجام داد و با آنان کمک نمود تا بهتر با فشارهای تحصیلی و اجتماعی مقابله کنند و کمتر دچار افت تحصیلی گردند.

References

1. Sammari AA, Tahmasbi F. The Study of Correlation between Emotional Intelligence and Academic Achievement among University Students. *Journal of Fundamentals of Mental Health* 2007; 9(35, 36):121-8. [In Persian]
2. Goleman, D. Working with Emotional Intelligence. New York: Bantam Books; 1998. p: 22-5.
3. Gardner H. Frames of Mind: The Theory of Multiple, Intelligences. New York: Basic Books; 1983. p: 86-91, 155.
4. HasanTehrani T, KaramiKabir N, Sheraghi F. The Relationship between Emotional Intelligence, Mental Health and Academic Achievement in Neyshabour Nursing Students. *NMJ* 2012; 20(3):35-45. [In Persian]
5. Fallahzadeh H. The Relationship between Emotional Intelligence and Academic Achievement in Medical Science Students in Iran. *Procedia-Social and behavioral science* 2011; 30:1461-6.
6. Tamannaifar MR, SedighiArfai F, Salami Mohammadabadi F. Correlation between Emotional Intelligence, Self-Concept and Self-Esteem with Academic Achievement. *Bimonthly Educ Strateg Med Sci* 2010; 3(3):121-6. [In Persian]
7. Golman D. Emotional Self-Awareness, Continenence, Empathy and to Help Others. , Translated by Parsae N.. Tehran: Roshd Publications; 2012. [In Persian]
8. Bakshi Soreshjani L. Relationship between Emotional Intelligence with Mental Health and Academic Performance of Male and Female students of Islamic Azad University of Behbahan. *Journal of knowledge and Research in Education Science* 2008; 19:97-116. [In Persian]
9. Izadi Yazdanabadi A, Abolgasemi M, Miaali Rostami O. The Relationship between Emotional Intelligence and Academic Achievement among Students of a Military University. *Journal of Military Psychology* 2011; 2(5):17-27. [In Persian]
10. Zahrakar K. The Relationship between Components of Emotional Intelligence and Academic Performance. *J Appl Psychol* 2007; 9(2):89-98. [In Persian]
11. Chinipardaz Z, Ghafourian Boroujerdni M, Pasalar P, Shiravy khozany A, Keshavarz A. Investigation of Emotional Intelligence and Its Relationship with Academic Achievement in Medical Students of Tehran University of Medical Sciences in 2008-2009. *Strides Dev Med Educ* 2012; 8(2):167-72. [In Persian]
12. Keshavarzi Arshadi F. Study into the Impact of Identity Style and Emotional Intelligence on Academic Performance and Motive Achievement. *ANDISHEH VA RAFTAR (APPLIED PSYCHOLOGY)* 2009; 4(13):43-56. [In Persian]
13. HadadiKohsar AA, Roshan R, Asgharnejad AA. Comparative Study of the Relationship between Emotional Intelligence and Mental Health and Academic Achievement in Students of Martyrs' Families and Non-Martyrs' Families of Tehran University. *Journal of Psychology & Education* 2007; 37(1): 73-97. [In Persian]
14. Mehri M. Shortage of Meta-analysis in Social Science Research in Iran. *Journal of Social Research* 2011; 3(11):150-70. [In Persian]
15. Yeganeh T, Soltanishal R, Kafee M, Hosseinkhazadeh A. The Relationship between Emotional Intelligence, Time Management and Quality of Life with Academic Achievement among College Students. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences* 2013; 12 (3):219-32. [In Persian]
16. Salehi S, Taleghani F, Afghari P, Moghadasi M. Academic Achievement and Emotional Intelligence among Undergraduate Nursing Students of Isfahan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2012; 12(8):629-37. [In Persian]
17. Sharifi N, Ganji H, Hashemian K, Najafizand J. The Contribution of Cognitive Intelligence, Creativity and Emotional Intelligence in Predicting Academic Achievement for Students at Different Levels. *Journal of new things in Industrial Psychology* 2008; 5(2):55-78. [In Persian]
18. Raahnamaa A, Abdolmalekee J. Academic Achievement as a Function of Emotional Intelligence and Creativity. *Journal of New Thoughts of Education* 2009; 5(2):55-78. [In Persian]
19. Danesh A, Kakavand A, ModirRosta F. Effect of Emotional Intelligence Andpublic Healthonacademic Achievement. *Journal of youth research* 2008; 76:12-89. [In Persian]

20. Talebzadeh M, Alinorouzi A. The Relationship between Emotional Intelligence and Metacognitive Awareness of Reading Strategies and Academic Performance of Shahid Beheshti University Students, Department of Educational Sciences. *Journal of New Approaches in Educational Administration* 2011; 2(2):1-22. [In Persian]
21. Adib-Hajbaghery M, Lotfi M. The Association of Emotional Intelligence with Academic Achievement and Characteristics of Students of Kashan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2013; 13(9):703-10. [In Persian]
22. Shahbazi S, Heidari M, Vanaki Z. Today Nursing Need for Emotional Intelligence: Integrative Review of Literature. *Journal of Nursing Management* 2012; 1(3):55-64. [In Persian]

Relationship between Emotional Intelligence and Academic Achievement in Iranian University Students: A Meta-Analysis

Eskandar. Fathi-Azar¹, Mina. Hosseinzadeh², Farnaz. Rahmani²

Professor Department of Psychology and Educational Sciences¹, PhD Candidate of Nursing², Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran.

(Received 19 Sep, 2014)

Accepted 25 Apr, 2014)

Abstract

Reviewe Article

Introduction: Considering the factors that affect academic achievement is particularly important. Emotional Intelligence mentioned as an important factor in many researches and is defined as set of knowledge and socio-emotional abilities that affect our overall ability to respond to environmental requirements. The aim of this study was to determine the relationship between emotional intelligence and academic achievement of students in Iranian universities.

Methods: In this Meta-analysis, databases such as SID, Magiran, Medlib, Irandoc, Pubmed, Scopus and all medical and psychological journals were searched with keywords like "Emotional Intelligence", "Academic achievement" and "students". After discarding duplicate articles, 36 articles were reviewed, among them 17 articles were irrelevant and discarded. Finally given the purpose of the study, 19 articles included in the study and combination Fisher method were used to analyze the data.

Results: According to the combination Fisher method the product of p-values were calculated and then the logarithm were taken and multiplied by -2. Sum of them was equal to 147.03. Sum of P values in 38 degree of freedom (n = 19) were lower than expected so calculated Chi-Square value were significant at a significance level of less than 0.01, it means that there is a significant relationship between emotional intelligence and academic achievement of students in Iran.

Conclusion: Results of this study indicates there is a significant relationship between emotional intelligence and academic achievements in Iranian students. Given that emotional intelligence can be learned and acquired to some extent, so it is recommended that in academic environments besides teaching intelligence and cognitive talents, emotional intelligence consider in educational programs to help students to cope better with the pressures of studying and community and less fall.

Key words: Emotional Intelligence, Academic Achievement – Students - Meta-Analysis.

Citation: Fathi-Azar E, Hosseinzadeh M, Rahmani F. Relationship between Emotional Intelligence and Academic Achievement in Iranian University Students: A Meta-Analysis. Journal of Development Strategies in Medical Education 2014; 1(2): 1-8.

Correspondence:
M. Hosseinzadeh
Tabriz University of
Medical Sciences.
Tabriz, Iran.
Email:
mhosseinzadeh63@gmail.com